

**USE OF TOURIST FACILITIES
WORK TO DEVELOP THE CULTURAL LION ELIXIR OF THE STATE
HUSO SI EVENT AT WORK WILL INCREASE THE EFFICIENCY**

Makhmudov Sobir

Khudoyberdiyevich

Teacher of the Department of social
and Humanities

E-mail: maxmudovsobir48@mail.com

ANNOTATION:

In the article, the development of public private entrepreneurship partnership in increasing the potential of tourists of Samarkand region, employment of the population, creating great opportunities, hotel industry developmenttirishga focused on the expansion of the scale of investment resources, such as how many offers and comments have taken place.

Key words: Historical-cultural tourism, tourist potential, employment of the population, income figures of the population, hotel business.

Самарқанд вилоятига туристларни интенсив жалб этиш , туристлар оқимини кўпайтириш, туризмни худ удий ялпи махсулотни шакллантиришнинг асосий манбаига айлантириш вилоятда туризмни ривожлантириш бўйича бир қатор муҳим чора-тадбирларни амалга оширишни тақозо этади.

Демак, шунга мосравишда туризм инфратузилмасин и кенгайтириш, туризмни ривожлантириш концепцияси доирасида амалга оширилган кенг қамровли чора - тадбирлар Самарқанд вилоятига таш риф буюрувчи хорижлик туристлар сонининг кескин кўпайишига олиб келади. Агар вилоятда 2020 йилда бошқа мамлакатлардан вилоятга саёҳатга келувчилар сони 720 , 0 минг кишини ташкил этиши прогноз қилинган бўлса, 2022 йилга бориб, уларнинг сони яна 480 , 0 минг кишига ёки 60 , 7 фоизга ошиб, 1200 минг кишини ташкил этиши прогноз қилинмоқд а . Таш риф буюрувчиларнинг тунаш мудатлари узайиши, айниқса уларга хизмат кўрсатиш сифатининг ош иш и ҳисоб идан саёҳатга келган хорижлик туристларнинг сарф - харажатлари кўпаяди ва буниг эвазига туризм экспорт миқд ори шу йилларда туристлар сонига нисбатан тезро қуръатлар билан ўсад и (149 , 1 фоизга). Агар 2020 йилд а Самарқандга ташриф буюрувчи ҳар бир турист ўртача 378,9

АҚШ доллары сарфлаш и кутилган бўлса. 2022 йилда ушб у кўрсаткич 465,0 АҚШ долларига етиши кутилмоқда.

Самарқандга ташриф б уюрувчи хорижлик ва маҳалли й туристларнинг тез суръатлар билан ўсиш суръатларига мос равиша уларни қаб ул қилиш ва жойлаш тириш воситалари, яъни меҳмонхоналар ва меҳмон уйларининг сони ул ардаги хоналар ва хоналардаги ўринлари сони ҳам тез суръатлар билан кўпайиб боради. Масалан, 2020 - 2022 йиллар давомида Самарқанддаги меҳмонхоналар сони 180 тадан 250 ёки 38 , 9 фоизга, улардаги ўринлари сони эса 5060 тадан 6150 тагача, яъни 21 , 5 фоизга ошиш и прогноз қилинган. Шу давр мобайнид а меҳмонлар уйи сони ҳам кескин кўпаяди. Туристларни қаб ул қилиш ва жойлаштириш б илан ш угулланувчи туроператорлар сони ҳам тез кўпайиб, 2022 йилда 270 тага етиши б ашорат қилинган. Уларнинг ривожланиш суръати 38 , 5 фоизни таш кил этиши лозим. Самарқанд вилояти шаҳар ва туманларида туризм соҳасини ривожлантириш мақсадида асосий эътибор меҳмонхоналар сонини кўпайтириш, уларни қувватини ошириш, янги меҳмонхоналарни қуриб иш га туш ириш, уларни замон талабларига мос тарзда жиҳозлаш, инновацион технологияларни ривожлантиришга қаратилади.

Самарқанд вилоятида ҳозирги кунда туризм соҳасид а вужудга келган вазиятда меҳмонхона бизнесини жадал ривожлантиришга йўналтирилган сиёsatни тўғри ва оқилона сиёsat деб ҳисоб лаймиз. Чунки б иринчидан, меҳмонхона хизматлари туризм хизматлари таркибида асосий аҳамиятга эга бўлиб, улар туристлард а саёҳат тўғрисида ижобий таассурот қолд иришда катта рол ўйнайди. Иккинчидан, муҳим тадбирлар (Наврўз байрами, фестиваль) чоғида, мавсумнинг қизғин паллаларида меҳмонхонага эркин жойлаш иш муаммоси юзага келад и. Учинчидан, жойлар танқислиги рақобат муҳитига салбий таъсир кўрсатад и ва б унинг натижасида Самарқандда умуман Ўзбекистонда меҳмонхона хизматларининг нархи жуд а баланд. Кўпинча туристлар ҳақли равиша бошқа давлатлардаги, Масалан, Прага, Амстердам, Римдагига солиштирганда анча баландлигини таъкидлашади. Вахоланки, меҳмонхоналарнинг фақат айримларида хизмат сифати даражаси б угунги кун талаб ларига жавоб беради. Меҳмонхона тўғрисидаги намунавий низом қоидаларига мувоф иқ меҳмонхона хизматларининг ҳажми ва сифатига доир талаблар назарда тутилмаган ҳолларда хизматни б ажарувчи яъни меҳмонхона хизматларини тақдим этувчи тадбиркорлик субъекти ва ташриф буюрувчи меҳмон, яъни буюртмачининг

ўзаро келиш увига биноан белг иланади. Демак, меҳмонхона хизматининг нархи бажарувчи томон ташаббуси билан мустақил белгиланад и. Бундай вазиятда меҳмонхона нархларини назорат қилиш ва юқори бўлиб кетишига йўл қўймасликнинг яккаю-ягона воситаси рақобатни кучайтиришдир. Лекин, меҳмонхона инд устриясини жадал ривожлантириш сиёсатининг ўзи Самарқандда туризмни ҳудуд иқтисодиётининг етакчи тармоғига айлантириш муаммосини фақат қисман ҳал қиласиди. Тадқиқот натижаларидан келиб чиқсан ҳолда Самарқандда меҳмонхона инд устриясини ривожлантиришга йўн алтирилган инвестицион ресурслар кўламини кенгайтириш сиёсатининг тўғрилигини эътироф этган ҳолда, келажакда меҳмонхоналар фаолиятида мавжуд айрим муаммоларни ҳал қилиш ва меҳмонхона хизматлари сифатини оширишга оид ўзимизнинг таклифларимизни бермоқчимиз. Бу борада бизнинг таклифларимиз қўйидагилардан иборат:

- меҳмонхона бизнесининг иқтисодий асослари ва бошқарув тизимига, меҳмонхона хизматларининг нозик сирасорларини тад қиқ этишга бағишлиланган илмий ишлар кўламини кескин кўпайтириш, университет даражасидаги меҳмонхона хизматлари ва менежментини ўқитиш тизимини такомиллаштириш;
- меҳмонхона хизматларини диверсификациялаш, уларнинг турларини кўпайтириш ва сифатини тубдан яхшилаш соҳа ходимларида меҳмонлар маданий муомалада бўлиш санъатини ривожлантириш;
- меҳмонхона сайtlарини узлуксиз модернизация қилиш ва оптималлаштириш, юқори технологияли инновацион сайtlарни ишлаб чиқиши, ўринларни онлайн бронлаштириш режимини йўлга қўйиши;
- меҳмонхоналарни туризм иқтисодиётининг муҳим таркибий қисми сифатида турмаксулотларни сотишдаги ролини ошириш, уларда ташриф буюрганлар учун нафақат турар жой ва овқатланиш хизматларидан ташқари меҳмонлар учун транспорт, алоқа, кўнгил очар экспкурсия хизматлари, тиббий иёт, спорт, гўзаллик салонлари, санъат каби кенг камровли ҳар хил хизматларни жадал ривожлантириш;
- меҳмонхоналар тармоғини тарихий ва бадиий қийматга эга бинолар, меъморий ёдгорликлар, саройларни қайта тиклаш, меҳмонхонага айлантириш мумкин бўлган тарихий объектларни жалб этиш орқали кенгайтириш. Чунки сайёхларга тарихий биноларда яшаб кўриш имкониятини туғдириш орқали уларда кўшимча завқланиш ва рағбатланиш имкониятини яратади.

Самарқанд вилояти тарихий - мад аний салоҳиятини рўёб га чиқариш тарихий обидалар, санъат асарлари, қўлёзма ва музей коллекцияларини, мусиқа, рақс ва тил каби анъанавий иф ода усулларини сақлаб қолиш иш ларига катта маблағни жалб этишни тақозо этади. Айниқса, қадимги ёдгорликларни асраб - авайлаш, уларни келажак авлодлар учун сақлаб қолиш тарихий иншоотларда бузилаётган фрагментларни қисман сақлаб қолиш усули билан кейинги пайтлард а етказилиши мумкин бўлган заарларнинг олдини олиш ҳамда муҳофаза қилиш молиявий жиҳатдан жуда катта сарф - харажатлар эвазига амалга оширилиши мумкин.

Бизнингча, Самарқанд вилояти тарихий - маданий туристик салоҳиятини сақлаб қолиш ва уни ян ада юксалтириш нинг муҳим йўналиши сифатида давлат - хусусий шериклиги тамойилларини қўллаш асосид а катта микдордаги иш лар амалга оширилиши лозим. Бу йўналишд аги асосий иш лар б иринчидан тарихий ёдгорлик обьектларини тиклаш консервациялаш ҳамда уларни муҳофаза қилишга, икинчидан эса об ъект ҳуд уд и ва теварак атрофини об одонлаш тириш, д илкаш ва жозибали қилишга қаратилган бўлмоғи лозим.

Кенг маънод а ушб у шерикликни давлат ва хусуси й секторнинг манфаатларини мув офиқлаш тириш нинг ва ўзаро боғлиқ ҳолда ҳаракат қилиш ни таъминлаш нинг хукуқий механизм сифатида талқин қилиш мумкин. У ижтимоий тараққиёт нуқтаи назаридан муҳим бўлган вазифаларни бажаришда давлат органлари ҳамда бизнес ўртасида ўзаро ҳамкорлик ўрнатиш асосида уларнинг имкониятларини бирлаштиришнинг самарали воситаси ҳисобланади

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати

- 1.Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2017 йил 7 февралдаги «Ўзбекистон Республикасини янада ривожлантириш бўйича ҳаракатлар стратегияси тўғрисида»ги ПФ-4947-сонли Фармони.
- 2.Мирзиёев Ш.М. Ўзбекистон Республикаси туризм салоҳиятини ривожлантириш учун қулай шароитлар яратиш бўйича қўшимча ташкилий чора тадбирлар тўғрисида Фармони. Халқ сўзи. 2018 йил 6 феврал.
- 3.Давлат ҳусусий шериклиги нима? <https://zamin.uz>
4. Махмудова А. Н. и др. Медицина Узбекистана- достижения и перспективы развития сферы //Достижения науки и образования. – 2020. – №. 3 (57).
5. Махмудова А. Н. IX-XII асрларда мовароуннаҳрда илм-фан, маданият ривожи тарихидан //Yangi O'zbekistonda milliy taraqqiyot va innovasiyalar. – 2022. – С. 272-275.

6. Махмудова А. Н. и др. Роль молодого поколения в формировании современного гражданского общества //Достижения науки и образования. – 2020. – №. 3 (57).
7. Махмудова А. Н. ПРАВОВАЯ СОЮИЛИЗАЙЯ МОЛОДОГО ПОКОЛЕНИЯ В ПРАВОВОМ ГОСУДАРСТВЕ //дистанционные возможности и достижения науки. – 2020. – С. 97.
8. Махмудова А. Н. Шахс хуқуқий ижтимоийлашувиди ижтимоий назорат тушунчаси ва тизими //международный журнал Консенсус. – 2020. – Т. 1. – №. 1.
9. Nugmanovna M. A. et al. EDUCATION OF TOLERANCE IN YOUNGER GENERATION //Conferencea. – 2022. – С. 52-55.
10. Nugmanovna M. A., Kamariddinovna K. A. Modern biotechnical problems of medicine and their solutions //Archive of Conferences. – 2021. – Т. 13. – №. 1. – С. 169-173.
11. Rakhmatullaevna U. L. THE MANIFESTATION OF THE EASTERN ROMANTIC SPIRIT IN MINIATURE ART //European science review. – 2021. – №. 5-6. – С. 65-68. 12. Усмонова Л. САМАРҚАНД МИНИАТЮРА САНЪАТИ МАКТАБИНинг ЭСТЕТИК ВА РОМАНТИК ХУСУСИЯТЛАРИ //Academic research in educational sciences. – 2020. – №. 3. – С. 708-717.
13. Rakhmatullaevna U. L. AESTHETIC ROLE OF FOLK TRADITIONS IN THE DEVELOPMENT OF MINIATURE PAINTING OF THE EAST //Archive of Conferences. – 2020. – Т. 8. – №. 1. – С. 34-35. 14. Махмудов С. Х. ТУРИСТИК ОБЪЕКТЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ САМАРАДОРЛИГИНИ ОШИРИШДА ДАВЛАТ ХУСУСИЙ ТАДБИРКОРЛИК ШЕРИКЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ //Интернаука. – 2020. – №. 42-2. – С. 68-69.
15. Махмудов С. Х. и др. ТАРИХИЙ-МАДАНИЙ ТУРИСТИК САЛОҲИЯТИДАН ФОЙДАЛАНИШ САМАРАДОРЛИГИНИ БАҲОЛАШ УСУЛЛАРИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ //Интернаука. – 2020. – №. 25-2. – С. 31-32. 16. Makhmudov S. K. UNCONVENTIONAL ASSESSMENT METHODS TO EVALUATE THE POTENTIAL OF HISTORICAL-CULTURAL TOURIST SITES //GWALIOR MANAGEMENT ACADEMY. Jan-March. 21 Vol 11 No.01 – С. 62.
17. Nugmanovna M. A. et al. EDUCATION OF TOLERANCE IN YOUNGER GENERATION //Conferencea. – 2022. – С. 52-55.
18. Kamariddinovna K. A., Nugmanovna M. A. IMPROVING POPULATION HEALTH THE IMPORTANT TASK OF THE STATE //Archive of Conferences. – 2021. – Т. 17. – №. 1. – С. 204-208.
19. Shokirovna V. S., Nugmanovna M. A. replacing the works of our president Shavkat Mirziyoev in the development of civil society in our country //Archive of Conferences. – 2021. – Т. 17. – №. 1. – С. 200-203.

<https://conferencea.org>

20. Yevgeniya M., Nugmanovna M. A. FIGHTING CORRUPTION IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN //Archive of Conferences. – 2021. – T. 15. – №. 1. – C. 171-173.
21. Nugmanovna M. A. The place and significance of social and legal control in the legal socialization of the individual in civil society //Asian Journal of Research in Social Sciences and Humanities. – 2022. – T. 12. – №. 2. – C. 21-33.
22. MUKHAMEDZHANOVA M. Z., AKMALOVNA U. N., NUGMANOVNA M. A. The Uzbek Model of Bioethics: History and Modernity //MALIM: JURNAL PENGAJIAN UMUM ASIA TENGGARA (SEA Journal of General Studies). – 2020. – T. 21.
23. Nugmanovna M. A. et al. LEGAL PROTECTION OF DOCTORS IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN //Conferencea. – 2022. – C. 56-61.
24. Nugmanovna M. A. Action strategy-the basis of a new stage of national development of Uzbekistan //ACADEMICIA: AN INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY RESEARCH JOURNAL. – 2021. – T. 11. – №. 1. – C. 774-785.
25. Nugmanovna M. A. Legal socialization and individual deviant rights: relationships //falsafa va hayot xalqaro jurnal. – C. 49.
26. Usmonova L. IMAGE PHILOSOPHY OF CENTRAL ASIAN MINIATURE ART //Theoretical & Applied Science. – 2020. – №. 3. – C. 222-226.
27. Nugmanovna M. A., Akbaralievna U. G. FAMILY IS THE BASIS OF SOCIETY AND STATE //Archive of Conferences. – 2021. – T. 22. – №. 1. – C. 28-31.
28. Sobirjanovna D. D., Aziza M. The Meaning and Functions of a Literary Text as a Factor in the Development of the Aesthetic Culture of the Future Teacher of Primary Education //European Journal of Life Safety and Stability (2660-9630). – 2021. – T. 12. – C. 256-261.
29. Mahmudova A. Ensuring the competitiveness of the scientific approaches of eco-tourism. A case of Uzbekistan //American Journal of Economics and Business Management. – 2018. – T. 1. – №. 4. – C. 1-8.
30. Kamariddinovna K. A., Makhmudova A. N. PROBLEMS OF FORMATION OF TOLERANCE IN SCHOOLCHILDREN IN THE MODERN SCHOOL //Conferencea. – 2022. – C. 112-115.
31. Shokirovna V. S., Nugmanovna M. A. replacing the works of our president Shavkat Mirziyoev in the development of civil society in our country //Archive of Conferences. – 2021. – T. 17. – №. 1. – C. 200-203.
32. Nugmanovna M. A. The place and significance of social and legal control in the legal socialization of the individual in civil society //Asian Journal of Research in Social Sciences and Humanities. – 2022. – T. 12. – №. 2. – C. 21-33.
33. AS K. et al. COMPARATIVE EVALUATION OF DIFFERENT RADICULAR CYST TREATMENTS //Conferencea. – 2021. – C. 46-49.

34. Махмудова А. Н. Шахс хуқуқий ижтимоийлашувида ижтимоий назорат тушунчаси ва тизими //международный журнал Консенсус. – 2020. – Т. 1. – №. 1.
35. Ibragimov S., Makhmudova A. Legal culture-the basis for the rule of law //Збірник наукових праць ЛОГОС. – 2020. – С. 129-132.
36. Bakhromovna S. K. DIRECTIONS OF IMPROVING THE REGULATORY LEGAL BASE OF TOURISM SPHERE DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN //Berlin Studies Transnational Journal of Science and Humanities. – 2022. – Т. 2. – №. 1.1 Economical sciences. 37.Bahromovna S. K., Kamariddinovna K. A. Theoretical bases of tourism activity and socioeconomic factors of the concept of its priority development //ACADEMICIA: AN INTERNATIONAL MULTIDISCIPLINARY RESEARCH JOURNAL. – 2021. – Т. 11. – №. 1. – С. 769-773. 38.Суюнова К. Б. ТУРИЗМ СОҲАСИДА ИННОВАЦИОН ФАОЛИЯТНИ ДАВЛАТ ТОМОНИДАН ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАНИШИ //Иқтисодиётда инновация. – 2020. – Т. 4. – №. 3. 39.Суюнова К. Менеджмент на предприятии: новое веяние под названием «Контроллинг» //Институты и механизмы инновационного развития: мировой опыт и российская практика: сб. науч. ст. – 2014. – С. 385-389. 40.Суюнова К. Б. ЎЗБЕКИСТОНДА ТУРИЗМ СОҲАСИДАН ФОЙДАЛАНИШ САМАРОДОРЛИГИНИ ОШИРИШ БУЙИЧА АМАЛГА ОШИРАЛАЁТГАН ИСЛОҲАТЛАР //Интернаука. – 2020. – №. 42-2. – С. 85-86.